

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri post. čk. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12,—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Topniški boji pri Tobruku

Pri Bir el Gobiju in zapadno od Bardije krajevni boji
Letalski napadi na zbirališča sovražnih čet

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 5. decembra naslednje vojno po-
ročilo št. 551:

V Marmariki silovit ogenj našega topni-
štva proti napravam in motoriziranim
sredstvom v tobruški trdnjavi.

Na bojišču pri Solumu topniški dvoboj.
Na področju Bir el Gobija in zapadno
od Bardije krajevni boji, ki so še v teku.
V noči na 4. t. m. so sovražna letala za-
žgala in nato obstreljevala s strojnimi
našo divizijsko poljsko bolnišnico.

Angleške pomorske edince so brez po-
sledic obstreljevala del obale zapadno od
Tobruka.

Italijansko-nemški letalski oddelki so na-
vzlic slabim vremenskim okoliščinam po-
novno napadli zbirališča sovražnih čet in
mehaniziranih vozil na področju jugo-
vzhodno od Bir el Gobija.

Včeraj popoldne je pet angleških letal
napadlo mesto Billa S. Giovanni (Reggio
Calabria). Metala so bombe in obstreljeva-
la s strojnimi. Škoda ni velika, nekaj
ljudi je bilo ranjenih. Naši lovci so naglo
napadli sovražna letala ter jih tri sestre-
lili: en oficir je bil rešen in zajet.

Naše letalstvo je izvršilo napad na le-
talska oporišča na otoku Malti.

Napadi na angleške oskrbovalne kolone

Berlin, 5. dec. d. Navzlic neugodnim vre-
menskim razmeram v Libiji so nemška
bombna letala ponovno napadla britanske
oskrbovalne kolone v pušavi. Kakor jav-
lja s pristojnega nemškega vojaškega me-
sta, so nemški bombniki uspešno napadali
britanska motorizirana transportna sred-
stva ter zbirališča vojaških tovornih avto-
mobilov. Letala so metala nanje bombe ter
jih obstreljevala s topi in strojnimi.

Nasprotja v angleški delavski stranki

Kočljiv položaj zastopnikov laburistične stranke
v Churchillovi vladi

Stockholm, 5. dec. d. Londonski dopisnik
švedskega lista »Nya Dagligt Allehanda«
poroča, da je angleška delavska stranka ne-
pričakovano poizkusila upreti se proti vlad-
nemu predlogu, naj se v Angliji uvede
splošna obvezna delovna služba. Dopisnik
omenjenega švedskega lista pripominja, da
je do tega sklepa prišlo na posebnem seji pa-
lamentarne skupine delavske stranke, na
kateri je bil navzoč tudi delavski minister
Bevin, ki podpira vladni zakonski načrt o
obvezni delovni službi. Stranka mu je nje-
govo zadržanje zelo zamerila in je zlasti
prišel v navzkrižje z radikalnim krilom de-
lavske stranke, čigar člani so izjavili, da
bodo v primeru, če bi zakonski načrt prišel

v razpravo, zahtevali odstop laburističnih
članov parlamenta. Radikalno krilo delav-
ske stranke pa je končno le razkriilo svoj
glavni namen. Njegovi člani so se namreč
končno izrekli pripravljene podpirati vladni
zakonski načrt, če bo vlada nato podpirala
staro zahtevo delavske stranke po naciona-
lizaciji vojne industrije, železnice, premo-
govnikov ter po mobilizaciji zasebnega ka-
pitala. Dopisnik švedskega lista pripominja
na koncu, da je stališče delavske stranke
ustvarilo zelo kočljiv položaj za Churchill
in njegove tovariše v vladi, pristaje delav-
ske stranke, ker se govori, da se bodo kon-
servativni poslanci energično upirali zahte-
vam laburistov.

Velik vohunski proces v Sofiji

Angleško rovarjenje za prevrat v Bolgariji

Sofija, 5. dec. s. V procesu proti bivše-
mu angleškemu vojaškemu atašeju v Sofiji
polkovniku Aleksandru Rossu in tovari-
šem, ki še vedno traja pred sofijskim po-
sebnim sodiščem, so vse priče potrdile ze-
lo hude obtožbe vohunstva in terorizma
Rossa in njegovih tovarišev. Polkovnik
Ross je živel na Balkanu nepretrgoma od
1. 1936. dalje. Bil je najprej akreditiran v
Turčiji, nato v Grčiji in končno v Bolga-
riji. Vodil je centralno Intelligence Service
v Sofiji ter se v svojih stikih posluževal
znanja ruskega in bolgarskega jezika. Ros-
sova žena je bila Rusinja in je aktivno
sodelovala v vohunstvu.

Državni tožilec je imel danes svoj go-
vor, v katerem je Rossa označil za vodi-
telja vohunske in teroristične organizacije
v Bolgariji, ki je imel stike s posameznimi
izvrševalci sabotažnih in terorističnih de-
janj. V Sofiji so bili izdelani tudi načrti
proti bolgarski državi ter pripravljeni
atentati, ki naj bi spremenili notranji re-
žim. Ross je nadziral tudi podružnici vo-
jaškega vohunstva v Ruščiku in Varni.
Med glavnimi sodelavci angleškega pol-
kovnika sta bila zlasti profesor francoske
akademije v Sofiji Germain, ki je zbežal
v inozemstvo skupno z Rossom, ter bivši
uradni francoskega poslanstva v Sofiji
Gosselin, ki je sedaj zaprt. Državni tožilec
je še omenil, da so obtoženci izvrševali vo-
hunske in teroristične delavnosti od lanskega
decembra do letošnjega marca, ko so
obstojali še redni diplomatski odnosi med
Bolgarijo in Anglijo. Državni tožilec je
zahteval za polkovnika Rossa, oba Franco-
za ter Bolgara Pečova, ki je bil naturalizir-
an Francoz, smrtno kazen. Za ostalih
pet obtožencev je predlagal kazen od 10
let zapora do dosmrtno ječe.

Povratak bolgarskega trg. ministra iz Berlina

Sofija, 5. dec. s. Iz Berlina se je vrnil
bolgarski trgovinski minister Zagorev. Ob
svojem prihodu je izjavil, da bolgarsko-
nemški gospodarski odnosi vedno bolj na-
raščajo in da bodo v kratkem v Sofiji no-
vi razgovori, zlasti v pogledu razvoja in-
dustrijskih odnosov med obema državama.

Bolgarska kolonizacija v Makedoniji

Sofija, 5. dec. s. Imenovana je bila po-
sebna vladna komisija s sedežem v Sofiji,

ki bo razdeljevala manj premožnim bolgar-
skim družinam zemljo, last Srbov, ki so
zbežali iz Makedonije, priključene Bolgari-
ji.

Italijanski poslanik pri Popovu

Sofija, 5. dec. s. Zunanji minister Popov
je imel daljši razgovor z italijanskim po-
slanikom grofom Magistratijem.

Pozdrav bolgarskih dijakov

Sofija, 5. dec. d. Centralni odbor organi-
zacij bolgarskih nacionalnih dijakov je od-
ločil, da bodo bolgarski dijaki v bodoče
obvezno pozdravljali z dvignjeno roko ter
s pozdravom »Boj—zmaga!«

Dr. Göbbels na Dunaju

Dunaj, 5. dec. s. K otvoritvi svečanosti
in proslavi ob 150. obletnici Mozartove
smrti je včeraj prišel na Dunaj nemški
propagandni minister dr. Göbbels, ki je go-
voril popoldne v državni operi. Proslave
so se udeležile najvišje politične in vojaške
oblasti Vzhodne marko z državnim vodi-
teljem Baldurjem v. Schirachom na čelu. It-
alijanskega veleposlanika v Berlinu Alfieri-
ja, ki je bil uradno zadržan, je zastopal
višji funkcionar veleposlanstva. Zastopana
so bila tudi poslanstva drugih prijateljskih
držav.

Film o sestanku Petaina z maršalom Göringom

Vichy, 5. dec. d. Maršal Petain je v če-
trtek zvečer skupaj z nekaterimi svojimi
sodelavci in člani vlade priseloval v
»Hotel du parc« v Vichyju predvajanje
filma o obisku maršala Petaina in admirala
Darlana v St. Florentine-Vergigny ter o
njunem sestanku z maršalom Göringom.

Vodja Hitlerjeve mladine okreval

Berlin, 5. dec. s. Vodja Hitlerjeve mla-
dine Artur Haxmann je okreval in zopet
prevel svoje posle. Kakor je znano, se je vod-
ja Hitlerjeve mladine najprej boril na za-
padu, nato pa se je udeležil tudi borbe pro-
ti Sovjetski Rusiji, a je bil ranjen, ko je
na čelu svojega oddelka oblegal neko so-
vražno utrdbo.

Ponesrečeni sovjetski napadi na jugu Eksplodije in požari v skladišču municije v Petrogradu — Pri Hangoe- ju so se potopile še tri sovjetske ladje

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. dec.
Vrhovno poveljništvo nemške vojske je
objavilo danes naslednje poročilo:

V južnem odseku vzhodne fronte so se
ponesrečili ponovni napadi sovražnika.

Pri obstreljevanju vojaško važnih ciljev
v Petrogradu so bile povzro

Židovski načrti

Berlin, 5. dec. s. »Völkischer Beobachter« piše, da je ameriški državni tajnik za notranje zadeve Ickes govoril na nekem židovskem zborovanju in pozval demokracijo, kakor javlja agencija Associated Press, naj bi se nasproti Nemčiji in drugim avtoritarnim državam poslužile po vojni istega postopanja, kakršnega se normalno poslužuje sanitetne oblasti za odločanje epidemije, namreč, naj bi se odločile za politično karanteno, ki pa naj bi bila hujša od verskega sistema in ki naj bi držala v suženstvu vse mlade narode, ki si žele zagotoviti boljše bodočnost. Nemški list ironično pripominja, da minister Ickes ni povedal nič novega v primeru s tem, kar so že ponovno v tem pogledu izjavili različni Knoxi, Stimpsoni in La Guardie, da pa se razlikuje od vseh navedenih po posebno ostrem tonu svoje razlage. Ni težko odkriti izvora teh načrtov. Oni so zrasli iz mednarodnega židovstva in iz množic skupine ljudi, ki so povzročili drugi svetovni konflikt in ki po nekkih svojih kreaturah skušajo uresničiti znani načrt o predreditvi sveta neke vrste židovskemu sodišču. Politično karanteno proti mladim narodom je že pred štirimi leti predlagal Roosevelt, torej tedi, ko je apostol demokracije že začel zavijati evropske narode v mrežo intrig, da bi lažje ribaril v kalnem.

Manevri ameriške propagande

Berlin, 5. dec. s. Diplomatski dopisnik DNB označuje za sumljive manevre vesti, ki jih je razširila neka ameriška agencija o zahtevi Nemčije pri vladi v Bernu, naj se izeneže s švicarskega ozemlja vsi angleški državljani s člani diplomatskega zbora vred za represalijo na to, kar se je zgodilo v Iranu na predlog Angležev. Jasno je, pripominja pisec, da se je skušalo ribariti v kalnem in izzvati namerno jasno izjavo s pristojnega nemškega vira o izgnanstvu nemških državljanov iz Irana. Ob tej priliki je izjavil zastopnik nemškega zunanjega ministrstva doslovno: Kaj bi rekli v Angliji in v Ameriki, če bi Nemčija sledila zgledu Londona in bi prisilila kako nevarno vladno, n. pr. Švico, da izene vse angleške državljane.

Slovo poslanika Talama v Budimpešti

Budimpešta, 5. dec. s. Predsednik vlade in zunanji minister Bardossy je včeraj priredil kosilo na čast italijanskemu poslaniku markizu Talamu, ki zapušta madžarsko prestolnico, ker je imenovan na drugo mesto. Razen nemškega in japonskega poslanika so se obeda udeležili tudi šef madžarskega generalnega štaba ter vsi madžarski ministri. Predsednik madžarske vlade je v svojem prisrčnem poslovnem govoru poudaril prisrčnost prijateljskih odnosov med Italijo in Madžarsko, ki globoko čuti svoje prijateljstvo do italijanskega naroda. Svoj govor je predsednik vlade zaključil z izrazi hvalečnosti vsega madžarskega naroda Duceju, ki je s svojo politiko stremel za tem, da bi bila Madžarski priznana pravica.

Mehiška trgovinska pogajanja v Washingtonu

Mexico, 5. dec. d. Včeraj je mehiški poslanik v Washingtonu izjavil, da se bodo ob koncu prihodnjega tedna pričela v Washingtonu trgovinska pogajanja med mehiško republiko in Zedinjenimi državami. Poslanik dr. Francisco Castillo Najera, ki se ta čas mudi zaradi službenega poročanja v mehiški prestolnici, je snoči izjavil, da se bo sredi prihodnjega tedna vrnil na svoje službeno mesto v Washington, kjer se bo takoj pričel pogajati s predstavniki ameriške vlade za ureditev trgovinskih odnosov med Mehiko in Zedinjenimi državami.

Čiščenje v ameriški upravi

Washington, 5. dec. s. Uradno je bilo objavljeno, da je bilo izmed 41.000 uradnikov v državnem tajnistvu za obrambo odpuščenih 8000 uradnikov zaradi »epošenja ali nezvestobe vlad«. Oblosti so izvedle preiskavo proti sodelovanju »informacijskega urada, ki je bil pred kratkim ustanovljen, Unosanu Williamu Margoldu, ki je vodil odsek radijske službe za inozemstvo in je obdolžen komunizma.

Zadolžitve Severne Amerike

New York, 5. dec. s. Listi objavljajo, da se bo v zveznem proračunu za prihodnje davčno leto javni narodni dolg dvignil na 100 milijard dolarjev. Sedaj znaša 60 milijard.

Nova iranska vlada

Ankara, 5. dec. d. Kakor poročajo iz Teherana je bila včeraj sestavljena nova iranska vlada. Šef novega kabineta, v katerem so bile izvršene malenkostne spremembe, je še nadalje ostal dosedanj ministrijski predsednik Ali Vurughi. Minister za promet je postal general Džehanbani.

Nemiri v Iranu

Berlin, 5. dec. d. »Diplomatische und Politische Korrespondenz« poroča, navajajoč službene vire, da so v več iranskih pokrajinah izbruhnili nemiri. Vzroke je treba iskati v plenjenju živeža, ki so ga odredile britanske vojaške oblasti v Iranu.

Iraški kralj Fejsal na obisku v Basri

Ankara, 5. dec. d. Iraški kralj Fejsal je v spremstvu regenta Abdul Alaha dospel v Basro na službeni obisk. Obiskal bo tudi še razna druga iraška mesta.

Velike poplave v Indiji

Sanghaj, 5. dec. d. V južnih pokrajinah Britanske Indije se že dva dneva vrste nenavadno močni nalivi. Nastale so velike poplave in so južne pokrajine docela odrezane od ostalih delov Indije. Po poročilih dospelih davi iz Bombaja, je voda na mnogih mestih spodkopala železniške proge in je bil železniški promet z južnimi pokrajinami v celoti ustavljen. Prekinjenih je tudi mnogo telefonskih in brzojavnih zvez. Neurja so hudo prizadela mnoga naselja na jugu in je še sedaj mnogo ljudi ostalo brez strehe. Posebno hudo bo prebivalstvo južne Indije prizadeto, ker je polovica žetve še na poljih.

Vpisi v GILL

Ljubljana, 5. decembra. Te dni je v Ljubljani v šolah vseh vrst vpisovanje voditeljev in članov italijanske liktorske organizacije v Ljubljani. Interesanci lahko dobi pri vodstvih organizacije in vodstvih zavodov formularje, ki morajo biti izpisani v dveh izvodih, podpisani in vrnjeni vodstvom. Prošnje za vpis morajo biti podpisane tudi od staršev oziroma njih namestnikov. Opozarja se, da se lahko vpisujejo v italijansko liktorsko organizacijo v Ljubljani mladeniči spodaj navedene starosti, ki bodo uvrščeni po naslednjem razporedu:

Otroci volkulje, moški rojeni 1. 1934, 1935, 1936, 1937.

Balila, moški rojeni 1. 1933, 1932, 1931, 1930, 1929, 1928.

Avagardisti, moški rojeni 1. 1927, 1926, 1925, 1924.

Hčerke volkulje, ženske rojene 1. 1934, 1935, 1936, 1937.

Male Italijanke, ženske rojene 1. 1933, 1932, 1931, 1930, 1929, 1928.

Mlade Italijanke, ženske rojene 1. 1926, 1925, 1924.

Za sprejem voditeljev in starostnih vrš. Opozarja se ponovno, da se vpisovanje vrši po šolah, kjer je večina dečkov in deklic, da pa se lahko prošnje za vpis voditeljev in članov onih dečkov in deklic, ki ne dosežejo šol, vlože neposredno na zvezno poveljstvo GILL-a, Bleiweisova cesta št. 28, ki prav tako razdeljuje formularje in daje vsa potrebna pojasnila.

Sprejemi v fašistične akademije za telesno vzgojo

Ljubljana, 5. decembra. V oktobru je zvezno poveljstvo GILL-a obvestilo, da je zvezno poveljstvo GILL-a pristalo na to, da mladeničem Ljubljanske pokrajine na razpolago nekaj brezplačnih mest v dveh fašističnih akademijah za fizično vzgojo v Rimu (Forum Mussolini) in v Orvietu. Prošenj za sprejem v te akademije je bilo takoj vloženih kakih 10, kar dokazuje upoštevanje obeh ustanov, ki sta želi že toliko obudovanja v svetu kot originalni Mussolinijevi stvaritvi.

Zvezno poveljstvo GILL-a je hotelo ustreči mladeničem, ki so se tako prostovoljno vpisali v organizacijo s tem, da je omogočilo njihov sprejem navzlic pozni predložitvi prošnji, in s tem, da je poenostavilo postopek tako, da je bilo mogoče predložiti vse potrebne dokumente tudi kasneje in jih odposlati naprej.

Te dni je prišel ugoden odgovor iz Rima za popolnoma brezplačen sprejem štirih mladeničev iz Ljubljane v akademijo na Forumu Mussolini in treh mladenk v akademijo v Orvietu.

Prizadeti, ki so z velikim navdušenjem doznali za to vest, so preteklo nedeljo že odpotovali na svoja mesta v spremstvu enega oficirja in enega voditelja zveznega poveljstva ter so že odlično opravili praktični izpit za sprejem.

Tako bo prva skupina mladeničev in mladenk iz Ljubljanske pokrajine dopolnila svoj študij v ustanovah režima in se bo čez kakšno leto vrnila v Ljubljano fizično in moralno dobro utrjena tako, da bo mogla razvijati svojo delavnost med mladino.

Proslava rojstnega dne generala Franca

Madrid, 5. dec. s. Listi se spominjajo 49. rojstnega dne generala Franca s članki, v katerih proslavljajo vojaško in politično delo generalisima in v katerih mu izražajo vdanost vse Španije. General Franco pa je prejel na tisoče brzojavnih čestitk oblasti, ustanov in zasebnikov.

Seja španskega vojnega sveta

Madrid, 5. dec. s. Pod predsedstvom generala Varele se je včeraj sestel višji vojni svet.

Madrid, 5. dec. s. Pod predsedstvom generalisima Franca je bila danes seja španske vlade.

Proces proti francoskim politikom v Riomu

Vichy, 5. dec. s. Rimski proces proti bivšim francoskim politikom se bo začel čez kakih 40 dni. Gre za ogromen proces, na katerem bo nastopilo pred sodnik 600 do 700 prič. Razpravam bo prisostvovalo okrog 150 novinarjev. Obtoženci bodo pripeljani v razpravno dvorano po posebnem podzemskem hodniku direk

Zarotniški proces v Trstu

Trst, 5. decembra. Ko se je končalo zasliševanje dr. Lava Čermelja, je bil zaslišan dr. And. Kukanja 37 let stari odvetniški pripravnik, ki je bil že obsojen na štiri leta l. 1930 pred sodiščem za obrambo države, ker je sodeloval v neki protidržavni organizaciji. Obtoženec je monotonno podal svojo izjavo skušajoč dokazati, da ničesar ali skoraj ničesar ne ve. Priznava, da je kulturno deloval v Ljubljani.

Sledilo je zasliševanje Antona Babiča, 25 let starega jurista. Babič je služil vojake pri nekem polku v Piacenzi. Njegovo dolgo bivanje v tem mestu je verjetno bilo v nekakšni zvezi s tragičnim atentatom na tamkajšnji smodniški. Babič je pa zanikal sleherni delovanje glede tega atentata. Poznal je Starca, vojaka ženijske čete in pravi, da so bili v Piacenzi mnogi drugi Slovenci, ki so služili vojake.

Obtoženec Andrej Čok, 57letni posestnik iz Opčin pri Trstu, je bil ravnatelj slovenske osnovne šole v Trstu, potem pa je opustil poklicno delovanje in se je preselil na Opčine. Leta 1933 je postal revizor hranilnice in posojilnice na predlog predsednika zavoda Lovrenčiča. Sprejel je mesto. Nikoli ni videl in nikoli ni čital propagandne brošure in nikoli ni pisal v njih članke. Sledilo je soočenje obtoženca Čoka in Sosiča, ki je naravnost izjavil, da je Čok napisal neki članek za propagandni list. Čok je to zanikal, dočim je Sosič odgovoril izmikaajoče. Zasliševanje je postalo zanimivo. Obtoženec Andrej Čok je brat proslulega terorista Ivana Marije Čoka, ki je bil predsednik organizacije slovenskih emigrantov iz Julijske Benečije. Obtoženec je govoril z besedami zaničevanja in mržnje o bratu. Omenil je, da je poslal Duceju dolgo spomenico, v kateri obravnava škodljivo bratovo delovanje ter se sklicuje na dejstvo, da je poslal v Ljubljano večkrat neko žensko z nalogo, da pregovori brata, da bi opustil svoje delovanje ali vsaj spremeni svoje zadržanje zaradi tega, ker vsa družina nosi posledice njegovega nezakonitega in nevarnega delovanja. Brat mu je pa odgovoril: »Če se Andrej ne strinja z mojimi idejami in dela nasprotno s tem, kar je moj program, ki je moje drugo življenje, me lahko pozabi in me ne prizna ter me izloči iz družine, kakor sem pripravljen na to, da me ne priznajo vsi moji sorodniki.«

Potem je bil zaslišan dr. Stanislav Vuk, star 29 let, ki je izjavil, da bi se razbremenil, da njegovo delo kot literarni svetovalec pri založbi Südmark ni dopuščalo, da bi prevzel še druge posle. Pozna dr. Štuko in Tomažiča. S slednjim, ki je njegov svak, se je spraval prav v zadnjih dneh procesa, ker imata oba skupno urodo. Dolga leta pa so bili njuni odnosi zelo napeti iz družinskih razlogov. Nikoli ni obiskal jugoslovanskega konzula v Trstu. Pozna dr. Kukanjo, s katerim se je razgovarjal samo o literarnih vprašanjih.

Ni kaj zanimiva ni bila izjava Romana Paborja, zavarovalniškega zastopnika, starega 39 let. Iz političnih razlogov je bil dvakrat konfiniran, in sicer l. 1927 in 1932. Po letu 1935 ni bil več v Jugoslaviji in s to trditvijo hoče odvrtniti od sebe vsako odgovornost glede zvezi in propagandne družbe, kateri se sodi.

Izpovedbe dijaka Vladimirja Mankoča in pravnika Avgusta Sfiligoja

Nadaljnji obtoženec je dijak Vladimir Mankoč, star 22 let, prebivajoč v Kalu pri Smihelju. Njegova izjava je polna kesa in preklincev. Trdil je, da ga je Sosič poučil, kako mora odgovarjati pred sodiščem, toda ni se vdal pritisku obtoženca Sosiča, ki ga iz dna duše sovraži, ker je glavni krivec njegove nesreče. Rad bi povedal resnico, pa zapada stalno v protislovja. L. 1939 je prihajal Mankoč kljub veliki oddaljenosti 150 km vsak dan iz svojega kraja v Trst, kjer je obiskoval trgovsko šolo. Neki Kristijan ga je uvedel v zasebno šolo »Galileo Galilei«, kjer se je vpisal v četrt slovenskega jezika, ki ga je vodil prof. dr. Kosovel, eden izmed sedanjih obtoženec. Prvo leto je bil samo pri nekaj urah popoldne zaradi težkoč, ki jih je imel s hojo domov. Potem pa se je preselil v Trst k sorodnikom in je obiskoval vse tečaje. V šoli »Galileo Galilei« je imel priliko dobiti propagandni list. Rekel je, da mu je čitanje tega lista služilo za vezbanje v slovensčini. S presenečenjem in velikim zadovoljstvom je nekoč opazil, ko je prelistaval izvod tajnega lista, da je vseboval njegovo novo, ki jo je bil napisal kot šolsko nalogo.

Priznava, da je hodil v hišo dr. Štuke. V tej hiši so prirejale vsake večere s plesom in zabavo, prirejane pa so bila tudi predavanja. Izjavlja, da se je udeležil nekoga predavanja odvetnika Tomšiča in drugih govornikov. V Postojni se je v neki gostilni sestal s Sosičem, ki je šilil na to, da bi se našla oseba, ki bi omogočila prehod čez mejo, da bi se eksponentom tibanja v Jugoslavijo pošiljala poročila in tudi pridobivali novi člani med dijakov. Ta naloga je bila poverjena nekemu Steguju. V Planini se je Stegu sestal z nekim Andrejčičem, ki je bil sam prosluli Zelen. Na tem sestanku pa ni prišlo do pozitivnih rezultatov. Ob neki drugi priliki je Stegu, ko se je vrnil v Planino, prinesel s seboj nemško-slovenski in italijansko-nemški slovar, ki sta bil praveciti knjiški šifer. Stegu je izročil slovarja dr. Štuki. Ko je bil Stegu vpoklican k vojakom in ni mogel več dobiti propustnice za prehod čez mejo, je bil nadomeščen z nekim Stanislavom, o katerem se ne ve nič podrobneje. Ta v Planini ni našel Zelena-Andrejčiča in dr. Štuka je tedaj predlagal, naj se oglasi pri dr. Čermelju v Ljubljani. Kurir je odšel v Ljubljano, da bi izsledil Zelena, ki za njegov naslov ni vedel, toda vedelo se je, da je vsako jutro dvignil na pošti svojo korespondenco, katero si je pustil poslati nočno ležečo. S tem se konča izpoved obtoženca Mankoča, drugega se obtoženec ne spominja.

Na vrsto je prišel pravnik Avgust Sfiligoj, ki ga obtožba označuje kot najbolj vplivnega zastopnika separatističnega jugoslovanskega gibanja Sfiligoja je leta 1931, posebno sodišče za obrambo države obsodilo na 10 let ječe zaradi silniških deliktov, za katere se mora zdaj vrniti zagovarjati pred tem sodiščem. Znovi znižanja kazni je odredil samo pet let. Brž ko je bil na svobodi je Sfiligoj obnovil svoje organizatorno in uporniško delo-

nje. Danes naravno zanika vse točke obtožnice.

Še trije dijaki in dva druga obtoženca

Potem je bil zaslišan Slavko Slavič. Tudi ta se je zagovarjal, kakor soobtoženec ter zanikal očitno, da bi politično deloval in podpiral uporniško gibanje proti Italiji. Priznava, da je obtoženec Božič hodil v njegovo pisarno, ni pa ničesar vedel o tem, da je Božič pisal na stroj daktilografirane kopije slovenskih propagandnih brošur. S Sosičem ni imel kompromitirajočih odnosov. Dr. Štuki je oddal sobo v podnagel.

Potem je bila razprava prekinjena in se je nadaljevala z zasliševanjem dijaka Radivoja Robiča, ki je spoznal Sosiča v Padovi. Nista bila intimna prijatelja. Obtoženec ni gojil simpatij do Sosiča, toda ta ga je večkrat poiskal. Bil je gost v njegovi hiši, ko se je Robič vrnil iz Jugoslavije in ni vedel, da sta se Sosič in Štuka bavila z dijaškim gibanjem. Robič izjavi, da se ni nikoli bavil z vohunstvom glede radijskega aparata, ki je bil zaplenjen v njegovi hiši, pa pravi, da ga je dobil v dobri veri od Sosiča, ni ga pa nikoli uporabljal.

Nadaljnji obtoženec je dijak Ludvik Sturm, ki je izjavil, da ni pripadal dijaški skupini in ni imel odnosov s Štuko in Starcem. Od dr. Štuke je dobil knjige in dnevnik. Leta 1938 se je udeležil na povabilo dr. Štuke sokolskega zleta v Pragi. Odšel je tja iz sportnih razlogov.

Sledilo je zasliševanje obtoženca Karla Stefančiča, industrijskega strokovnjaka, ki je izjavil, da je Starca spoznal v neki slovenski družbi. Starc je organiziral tečaj slovensčine. Ko je pa Starc izginil, je bil tečaj prekinjen, pa se je potem nadaljeval prof. Kosovel. Nekoga dne mu je Starc izročil zavoj, v katerem je bil, kakor je kasneje izvedel, radijski aparat. Zanika, da bi predaval o slovenskih teroristih, ki so bili justificirani v Bazovici zaradi atentata z dinamitom na »Popolo di Trieste«.

Obtoženec dr. Anton Danilevič, zdravnik iz Opčin, je zatrjeval, da je nedolžen in da se nikoli ni bavil s politikom. Predsednik je prekinil razpravo, na kateri je bila zaslišana prva skupina obtoženec, tako zvenih intelektualcev.

Po zaslišanju skupine intelektualcev in skupine »komunistov« se bo posebno sodišče za državno obrambo bavilo s tretjo skupino »teroristov«.

Tri skupine

Trst, 5. decembra s. Po zaslišanju obtoženec iz skupine tako zvanih intelektualcev, in ko bodo zaslišani še obtoženci iz skupine tako zvanih komunistov, bodo pred posebnim sodiščem za zaščito države prišli na vrsto obtoženci iz skupine tako zvanih teroristov. Med te spadajo: Engelbert Besednjak, sin pok. Josipa, novinar, rojen leta 1899, v Gorici, Ivan Marija Čok, sin pok. Andreja, advokat, rojen leta 1886, v Trstu, Josip Godnik, sin pok. Josipa, čevljar, rojen leta 1908, v Komnu, Josip Dolenc, sin pok. Jakoba, kmet, rojen l. 1906, v Čermeljah, Franc Hrovatin, sin pok. Ivana, rojen leta 1901, v Slavinu, Milan Starc, sin Antona, dijak, rojen leta 1917, na Kontovelju pri Trstu, Danilo Zelen, sin Ivana, rojen leta 1907, v Senožcah, Ferdinand Kravanja, sin pok. Matevža, kmet, rojen leta 1912, v Bovcu, Anton Černak, sin Ivana, delavec, rojen leta 1905, v Slavinu, Nikolaj Loznener, sin pok. Jakoba, kmet, rojen leta 1900, v Grahovem, ter Albert Rejec, sin pok. Ivana, uradnik, rojen leta 1899, v Tolminu. Vsi ti so na begu, Zelen je bil, kakor je bilo to v procesu že ugotovljeno, ubit v spopadu s karabinjerji pri Ribnici.

V ječi pa so in se bodo zagovarjali pred sodiščem tle teroristi: Simen Kos, sin Simna, kmet, rojen leta 1911, v Grahovem, Josip Kos, sin Simna, rojen leta 1910, v Grahovem, Friderik (Mirko) Broves, sin pok. Ivana, trgovec, rojen leta 1918, v Grahovem, Ludvik Prezelj, sin pok. Josipa, kmet, rojen leta 1908, v Grahovem, Franc Kaus, sin Andreja, trgovec, rojen leta 1911, v Bovcu, Ivan Ivančič, sin Ivana, rojen leta 1913, v Bovcu, Leopold Copič, sin Franca, rojen leta 1914, v Bovcu, delavec, Edvard Belušič, sin pok. Edvarda, kmet, rojen leta 1907, v Malinju (Nemčija), italijanski državljani, Ivan

„Neizogibni“ prehlad

Za nahod, vnetja v grlu in druga obolenja podobne vrste ima laik preprosto razlago: »Prehlad!« sem se. Bolezen samo imenuje »prehlad«, kakor da bi bilo oboje isto, ne pa vzrok in učinek. Zato ni čudno, da ima tudi kopico drugih napačnih predstav o teh boleznih.

Hladne noge n. pr. nikakor ne povzročajo neposredno nahoda. Ohlajitev učinkuje najprej na ves organizem in pri tem se odigrava cela vrsta medsebojno povezanih dogajanj, sprememb v krvnem obtoku in funkcijah notranjih organov, ki so posledica tesnih medsebojnih razmerij med kožo ter telesno notranjostjo. Glavna posledica nenadne ohlajitve pa je dozdnevno pomanjšana odpornost zoper povzročitelje bolezni. Tudi zdravi človek ima v svojem telesu, zlasti v nosni in ustni dupli ter v grlu nešteto bolezenskih klic, ne da bi od njih obolel. Naravna telesna odpornost drži te klice v šahu ter jih ovira, da se ne morejo preveč razmnožiti. Vsaka okvara organizma, kakršno predstavlja tudi nenadna ohlajitev, pa razbija to ravnotežje: telo oboli.

To škodo za ohlajitvijo doživljuje človek lahko v vsakem letnem času in ob vsakem vremenu, vendar pa so dobe, ko se po-

javljajo prehladne bolezni posebno pogosto in ki so očitno v zvezi s posebnim letnim časom ter določenimi vremenskimi razmerami. Tako se ob prostih »vremenskih preobratih«, ki so posebno pogosti jeseni in spomladi, nagnjenje do obolenja posebno dvigne, ker se zmanjša splošna in lokalna telesna odpornost. V takšnih dobah oslabitve se bolezni pojavijo posebno rada.

Kako se naj obvarujemo teh vremenskih in prehladnih nevarnosti? Prvo pravilo je umevno samo ob sebi: izogibati se moramo nenadnih ohlajitev. Če se že nismo mogli izogniti, nam pomagata pogosto vroča kopel in začasni počitek, da premagamo kritično točko, ko je telo še posebno pripravljeno za bolezen. Tudi omejeni količini alkohola, ki razširja ob ugodnem občutku toplote pod vplivom ohlajitve stisnjene kožne žile, pripisujejo zaščitni učinek.

Prav važno je nadalje, da se zoperstavimo oslabitvi telesnih odpornih sil, n. pr. z obsevanjem z višinskim soncem. Samo ob sebi je končno umevno, da moramo telo zlasti v nestalnih letnih dobah zavarovati pred vplivom vremenskih preobratov s primerno obleko, nego in prehrano telesa.

Sedem mož na električnem stolu

Pred nekoliko meseci je odpeljal glavni blagajnik newyorške banke Werner & Co., Austin Cordely, z avtomobilom vsoto enega milijona dolarjev, da jo izplača nekemu podpornemu zavodu. Spremljala sta ga dva nameščena iste banke. Med potjo so trije avtomobili obkolili in ustavili njegov avtomobil, iz njih so izstopili možje, ki so zahtevali od blagajnika, naj jim izroči denar, in ker tega ni hotel storiti, je sledil spopad s strelnim orožjem, v katerem so bili Cordely ter oba njegova spremljevalca ubiti. Razbojniki so nato s plemom ušli.

Svoje dejanje pa so sedaj drago plačali, kajti policiji je uspelo, da je identificirala enega izmed njihovih avtomobilov in ni trajalo dolgo, da je prišla vse udeleženi-

ce pri tem zločinu, to je šest mož. Aretirala pa je tudi nekega nameščena banke, ki ga je osumila, da je razbojnik obvestil o Cordelyjevi poti. Sedaj se je vršila obravna, ki je ugotovila krivdo šestorice razbojnikov, kar se tiče aretirane nameščena, pa so zbrali nekoliko indicov, ki kažejo, da je z razbojniško družbo isto tako sodeloval, čeprav je na vse načine zatrjeval svojo nedolžnost. Vseh sedem mož so obsodili na smrt na električnem stolu in sodba se je takoj izvršila. Drug za drugim so sedli na grozotno pripravo, ki jih je usmrtila. Bančni nameščenec je pred usmrčitvijo zahteval, naj mu pošljejo katoliškega duhovnika, kateremu je na glas dejal, da bo umrl nedolžen in da naj to njegovo izjavo ponovi vsakomur.

Deklet s povprečnim obrazom ni

Nenavaden uspeh je imelo tekmovanje, ki ga je razpisala neka danska filmska družba z namenom, da bi našla dekle preproste, povprečnega tipa z običajnim obrazom deklet, ki jih je srečati vsak dan na ulicah na tisoče, ko stopajo v urad ali v delavnice in ki se med seboj na videz ne razlikujejo. Toda to povprečno dekle, kakor kaže uspeh tekmovanja, po vsej priliki ne obstoji. Ze prvi pregled tisočev fotografij, ki jih je dobila filmska družba po razpisu, je moral večino teh fotografij izločiti, kajti upodobljena dekleta so se po tem ali po enem znaku razlikovala od zaželenega, neobičajnega tipa. Za malo številko preostalih deklet so napravili poskus,

ki je dal isto tako negativen rezultat. Na zadnje ni družbi preostalo nič drugega, nego da se je obrnila do poklicne igralke, ki si je s šminko in drugimi takšnimi pripomočki ustvarila obraz, kakršnega je družba potrebovala za svoj novi film in kakršnega pripisujemo običajno neznanim dekletom na cestah. Danska javnost je zelo presenečena, da tega običajnega tipa deklet sploh ni.

Obnovite naročnino!

S fronte v Marmariki

Oddelek oklepnih voz vozil v spopad s sovražnikom

Kulturni pregled

Knjige Vodnikove družbe

2. Miran Jarc, »Jalov dom«

Miran Jarc je vstopil v slovensko literaturo kot pesnik ekspresionistično-simbolističnega stila, ki se mu je preko »Novembarskih pesmi« do lanske »Lirike« razvil v snovno stvarnejšo in po obliki bolj umerjeno poezijo, izraz ustaljenega liričnega čustvovanja in osebnega tona. V prozi je bil njegov razvoj manj skokovit: od študentskega romana »Novo mesto«, ki ima takisto znamenje povojnega iskanja nove proze, do kmečke povesti »Jalov dom«, ki jo je pravkar izdal Vodnikova družba, vodi zmernejša razvojna pot, kakor od Jarčeve prve do tretje lirične zbirke. Z »Jalovim domom« se je Jarc uspešno poizkusil v pripovedni prozi nezahtevnega, kakor pravijo »ljudskega značaja« in skušal s svojim opazovalnim darom prodreti v svet slovenskega kmečkega človeka, ki mu je bil pre: kot sinu meščanske rodbine bolj ali manj oddaljen.

Jarčeva povest »Jalov dom« se dogaja v krajeno nedolodnem prostoru neke na naših tleh, kjer zapirajo obzore Kamniške planine in kamor so v patriarhalni kmečki svet segli vplivi industrializacije, elektrifikacije in drugih civilizacijskih sprememb, ki označujejo konjunkturalni razpon naše narodnega življenja po prvi veliki kmetiji. »Oh, to je vas kmetov, ki niso več kmetje, in delavcev, ki so napol še kmetje, vas, odkoder je samo dobro uro hoda do prve tovarne-papirnice, kamor vsako jutro in ob prvem svitanju vozijo na svojih zgarnih kolesih svoja izmučena telesa strojem v ob-

jem... in kdo ve koliko še zastojkarjev, ki jih doma ne morejo preživljati. In deklet! Pa koliko! V čepicah, v svilenih nogavicah in v šolenčkih. Bog veri, da bi katera njih še nataknila domačo ruto na glavo. Moj Bog, kaj se bo res ves svet izneveril sv. Roku, domačemu patronu podružnične cerkve, ki že od pametneke bdi vsa siva od starosti na taborskem griču in varuje ubogo vasico pred novo dobo, a zaman? Darovanja ob žegnanjih so bolj in bolj borna, usesa so se že tako navadila tuljenja tovarniške sirene, da prestilijo Ave Marijo in zvonjenja k dnevu...« Tako modro je junak Jarčeve povesti Štefan, ko gleda domačo vas z nevisokega hriba s smrekovim gozdom, kamor se je bil umaknil zaradi nevesnosti, ki jih ima z materjo na domačem gruntu in kjer se je prvič srečal z zagonetnim »Perzijcem«, ki mu postane usoden in bližnji bodočnosti.

Štefan je gruntarski sin. Njegova mati, vdova Brinarica, je tip tiste trdovratne kmečke žene, ki v našem slovu ni nov, saj se v tej ali oni obliki ponavlja tako, kakor se neugnano pojavlja v resničnem kmečkem življenju: tip žene (ali moža), ki se z vso sebičnostjo oklepa gospodarstva in ne pusti svojemu sinu ali hčerki, da si ta za mlajših let splete novo rodbinsko gnezdo. Meni luč, tobi ključ! je življenjsko geslo trmoglave in sebične gruntarice, in pisatelj je prav s Štefanovo usodo pokazal, kam vodi taka nepopustljivost staršev nasproti otrokom, ki so dozorili za samostojno živ-

Drobne zanimivosti

Slavni astronom in matematik Laplace je lahko samo tedaj gladko in neprikinjeno govoril, če je v eni roki držal klobec niti, z drugo roko pa nit odvijal, potem pa spet navijal. Nekoč se mu je med nekim govorom primerilo, da mu je klobec padel iz rok in v istem trenutku ni našel nobene besede več.

V mestih Ouluju in Poriju na Finskem so dogradili tovarne za izdelovanje sladkornega izvlečka iz lesa. Sladkor bodo pridobivali iz lesa po kemičnem potu na način, ki ga je odkril kemik dr. Anton Vuorinen. V poštev prihajata zlasti jelov in brezov les, ki ju ima Finska še preveč.

Po izjavi indijskega entomologa Afsana Husana je v Indiji kakšnih 100.000 vrst žuželk. Med temi so jih doslej proučili le 40.000. Prebivalstvo mnogo trpi od pikov raznih žuželk. Računajo, da povzročajo ti piki letno okrog 100 milijonov primerov obolenj, okroglo milijon ljudi pa od njih umre.

Vitamin K

Vitamin K ne spada med tiste vitamine, ki jim ljudje posvečajo večjo pozornost, a vendar je nad vse važen. Dobiti ga je v zelenih listih in v prejšnjih letih, v manjših količinah tudi v sadju ter v nekaterih bakterijah, zlasti v bakterijah, ki živijo v debelem črevu. Čisti vitamin K je v navadni temperaturi svetlo rumeno olje, ki sestoji iz ogljika, vodik in kisika. Kraj njegovih glavnih učinkov so očitno jetra, vendar pa nima nobenega učinka, če so ta že hudo okvarjena, n. pr. če gre za tako zvano skrčena jetra. Vitamin K ima nalogo, da prepreči krvavitvenja, ki so ob hudih zlatenici nereda in ki postanejo po operacijah žolča lahko prav nevarna. Tudi krvavitvenja v črevu marsikaterih z

Diffida

L'ISTITUTO »EMONA« S. A. — Istituto Agricolo Immobiliare di Lubiana, che ha comperato tutte le proprietà agricole e forestali degli alligati tedeschi emigranti da questa Provincia. compreso il bestiame, le macchine e i prodotti del fondo (legna da ardere, fieno, granoturco, patate, ecc.) diffida chiunque dall'acquistare detto bestiame e prodotti presso gli alligati emigranti, che hanno assunto impegno di non venderli direttamente. — Per eventuali acquisti, rivolgersi invece all'Istituto »EMONA« in Kočevje.

Svarilo

DRUŽBA »EMONA« S. A. Istituto Agricolo Immobiliare v Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev Ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozdno lastnino, vključno živino, poljedeljske stroje in pridelke (drva za kurjavo, seno, koruzo, krompir itd.), sviri vsakogar pred nakupom omenjene živine in pridelkov od izseljencev, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali. — Za morebitne nakupe obrnite se na družbo »EMONA« S. A. v Kočevju.

Kronika

* **Naročniki zamudniki**, ki so v zaostanku z naročninami že za več mesecev, so dobili konec novembra pismene pozive, naj zaostanke uredijo. Onim, ki tega do danes niso storili, smo na žalost prisiljeni ustaviti nadaljnje pošiljanje lista in je današnja številka zadnja, ki jo še dobe. — Uprava »Jutra«.

* **Nov grob**. V Sodražici je preminil dolgoletni predsednik tamonjske prostovoljne gasilske čete g. Jakob Perdan. Zaslužnega tovariša v gasilskih vrstah bodo pokopali v soboto ob pol 17. na domačem pokopališču. Pokojnemu blag spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

* **Porast vozovnega parka državnih železnic**. V zadnjih letih je vozovni park italijanskih državnih železnic napravil pomemben razvoj. Število parnih in električnih lokomotiv je ob koncu poslovnega leta 1937-38 doseglo 6214, v naslednjem letu je naraslo na 6430, lani pa že na 6584. O naglem napredovanju elektrifikacije železniških prog nam prča dejstvo, da je bilo ob koncu poslovnega leta 1937-38 v prometu 1353 električnih lokomotiv, lani pa že 1624. V enakem razmerju je v teh letih naraščalo število potniških, pogostih in službenih vozov: 7545 ob koncu poslovnega leta 1937, leto pozneje 8007, lani pa že 8591. V vseh potniških vozovih je bilo lani 600.132 sedežev, ki so bili porazdeljeni takole: 417.304 v tretjem, 115.774 v drugem, 28.792 v prvem in 38.252 v izrednem razredu.

* **Vojaški nadškof na obisku v Pordeonu**. Te dni se je vojaški nadškof Eksk. mons. Bartolomej mudi na obisku v Pordeonu. Pred svojim odhodom je obiskal tudi zdravstveni zavod Viktorja Emanuela III., vojaško bolnico in pa škofijski seminar. V vojaški bolnici je visoki cerkveni dostojanstvenik nekatereim vojakom podelil zakrament svete birme, pri čemer so jim bili za botre sanitetni podoficirji-medici.

* **Velik uspeh italijanskega dirigenta v Sofiji**. Maestro Carlo Zecchi je v Sofiji dirigiral koncert sofijskega simfoničnega orkestra, ki mu je poleg številnih drugih odličnih gostov prisostvoval tudi kralj Boris s kraljico Ivano, princem Cirilom in princeso Evdoksijo, navzočen pa je bil tudi italijanski poslanik. Koncert, ki pomeni važno poglavje v razvoju italijansko-bolgarskih kulturnih odnosov, je dosegel izreden uspeh. Sofijski listi so poročila o njem objavili na prvi strani in kritike so polne občudovanja za italijanskega dirigenta.

* **Velik gozdni požar**. V gozdu na hribu Collarino nad mestom Galice Ligure se je v sredo — očitno po krivdi neprevidneža, ki si je bil na prostem zakuril, da se ogreje — začelo goleti. Na nesrečo je vlek mladenec, ki je iskre raznesel daleč naokrog, da je v širokem pasu začelo goriti suho listje. Prav tako je veter golete listje nosil s seboj, da je požar v kratkem zavzel veliki obseg. Nevarnost je privabila gasilce iz bližnjih in daljnih krajev, a imeli so vso sredo, vso noč, ki je sledila, in še v četrtek dopoldne polne roke dela, preden jim je uspelo ogenj omejit. Škoda še ni ugotovljena.

* **75 nemških filmov v Italiji**. Na osnovi sporazuma, ki je bil sklenjen med italijanskimi in nemškimi filmskimi podjetji, bo Italija letošnje kinematografsko sezono

uvozila 75 nemških filmov. Poleg teh filmov, ki obsegajo programe za ves večer, bo uvoženih še večje število kratkih poučnih filmov.

* **Pet južnoafriških novinarjev med vojnimi ujetniki v Libiji**. Pred dnevi so o priliki naglega prodora italijanske in nemške čete zajele pet zastopnikov južnoafriških listov. So to R. W. Sinclair, J. C. Lamprecht, C. Norton, U. Y. S. Frige in pa dopisnik družbe »War Film Corp« iz Pretorie.

IZ LJUBLJANE

u— **Nesreči zaradi megle**. V četrtek in petek je bila v Ljubljani in v okolici tako gosta megla, da nekaj metrov pred seboj ni bilo prave nič videti. Posledice tega sta bili tudi dve hujši prometni nesreči. Na Zaloški cesti v bližini meščanske šole sta trčila tramvaj in tovorni avtomobil. Voznika sta pazljivo vozila, kljub temu pa nesreče nista mogla preprečiti. Avtomobil papirnice v Vevčah, ki ga je šofiral Andrej Hujan, se je s precejšnjo silo zalezel v tramvaj. Na avtomobilu in tramvaju so se razbile šipe in oba voza sta precej poškodovana. Ranjena sta šofer in tramvajski voznik Franc Peršelj. Nesreča je zahtevala še tretjo žrtev, in sicer 13-letno hčerko soboslikarja Marijo Špolarjevo, ki se je s steklom porezala po obrazu. — Druga prometna nezgoda se je pripetila pred pivovarno Union na Celovski cesti. Tramvaj je vozil proti šiški, ko se je z vso silo zalezel vanj neki potniški avtomobil, ki se je pri karambolu zelo poškodoval. Nesreča pa ni zahtevala žrtev in ni bil ranjen nihče ne v avtomobilu, niti v tramvaju.

u— **Umrli je poštni poduradnik v p. g. Peter Kompare**. Pogreb bo v soboto ob 15. iz hiše žalosti, Glince, Campova 6. (—)

u— **Osnutki proračunov meštne občine** Ljubljanske za l. 1942. so izdelani ter so po § 117 zakona o mestnih občinah od danes 5 dni, torej od 6. do 10. decembra razgrnjeni občinstvu v vratarstvu sobi v pritličju mestnega poglavarstva, Mestni trg št. 27. Vsak član mesta in tudi vsaka oseba, ki plačuje neposredni davek od imetja v občini, ima pravico napraviti svoje pripombe k osnutkom proračunov v tem roku.

u— **Gledališko občinstvo iz Ljubljanske okolice** opozarjamo na nedeljsko popoldansko predstavo Puccinijeve opere »La Boheme«, ki se bo vršila ob 16. uri po znižanih cenah.

u— **Prosta vajenska mesta**. Pokrajinska poklicna svetovalnica razpolaga z učnimi mesti za mizarje, brivce, tapetnike, krojače, črksolkarje, peskarje in soboslikarje, trg. vajence, frizerje in ključavničarje. Fantje oziroma dekleta, ki bi si želeli izbrati katerega izmed teh poklicev, naj pridejo v poklicno svetovalnico (v poslopiju šolske poliklinike) od 9. do 12. t. p. m., vsak dan točno ob 9. uri. Učna mesta se bodo posredovala tistim, ki imajo za navedene obrti potrebno šolsko predzobrazbo in ki bodo na osnovi psihotehnične preizkušnje spoznani za zmogljive izvrševati enega izmed gornjih poklicev. Psihotehnična preizkušnja in posredovanje učnega mesta je brezplačno.

u— **Božična poslanica** Eke Save. Čika Sava nas je naprosil za naslednjo objavo:

Ljudje čutili nekam uravnovešene, z lahnim nagibom navzgor k duhu; rekli so si, da je knjiga duhovna vrednota in da je prava, če človek stremi kvišku, v svobodno področje duha, kamor ga vodijo knjige. So časi, ko se tehta in prevesi v materialno. Takrat se zdi, da je knjiga brezpomemben ali vsaj zelo neprimeren dar.

Dejansko bi človek vedno moral imeti kakšen pogled pripravljen za navzgor. Tu di sredi največje materializacije življenja, sredi najhujših skrbi vsakdanjosti naj bi mislili na stvari, ki niso ne materialne in koristne, ne neposredna potreba našega življenja. Samo tako bi uravnovešili neizmerno zamotan stroj svoje notranjosti in preprečili zakrnavanje sil, ki niso tako močne kakor glad, žeja ali slota, ki pa so neizogiben pogoj našega pravega zadovoljstva in v temni zvezi s samim smislom človeškega bitja in čitja.

Hočem reči: Če mislimo ljudje drug na drugega in si hočemo vzajemno delati usluge, nikar ne pozabimo duhovnih sil svojega bližnjega. In če mislimo na duha, mislimo tudi na knjigo. Sredi tolkega spreminjanja gmohtnih vrednot ostaja knjiga neizmenljano plemeniti dar za vsako priliko, najlepši izraz ne potrpatne, razkošne, vendar pa vzlic skromnejši materialni ceni plemenite in velikušne pozornosti. Zakaj dobro izbrana knjiga lahko prinese obdarovanca nekaj, kar je večje in koristnejše od potratnejših »praktičnih« daril. Prinese mu lahko nekaj, kar je dotlej zamej iskal: neko spoznanje, ki pomeni začetek duhovnega notranjega problema, človeško iskustvo, ki bi se bil k njemu pretekel skozi mnoge nveščnosti; neko misel, ki je na majhni razsežnosti njegovo notranjost. So knjige, katere čitamo tako, kakor piše eden človek iz čistega studeca; knjige, ki smo jim hvaležni.

Vsem vam, malim in velikim, želi čika Sava vesele božične praznike in kar najbolj srečno novo leto. Kdor mi je kaj dolžan, tistega prosim, naj mi dolg vrne do novega leta — po novem letu ne bom več sprejel vračil. A komur sem jaz kaj dolžan, ga prosim, naj o tem nikomur ne priporoča. Bolje je, da mi oprosti, kak

SPORT

Časomerilci imajo svoj zbor

Nedavno je bil v Ljubljani ustanovljen nov sportni forum, zbor časomerilcev, ki bo pod neposrednim nadzorstvom CONI-a po svojih članih izključno vršil časomerilske posle na vseh sportnih prireditvah.

Te dni je bil v prostorih CONI-a prvi sestanek za ustanovitev zbora časomerilcev v Ljubljanski pokrajini, k so se ga udeležili številni časomerilci in predstavniki sportnih zvez. Zaupnik CONI-a, g. Buratti, je prisotnim razložil namen zbora, ki bo pozneje v tehničnem pogledu podprel časomerilske organizacije v Državi. Časomerilci bo, ko bo to izvedeno, njihova organizacija pošiljala na razne prireditve, ki jim niso dovolj funkcionarjev te vrste. Članstvo pri tem zboru ne bo ovira, da bi posameznik ne bil tudi sodnik v raznih sportnih panogah, tako da bo lahko potemtakem tudi v bodoče lahko odpravil vse svoje dosedanje funkcije — poleg časomerilske.

Začasno vodstvo tega zbora je bilo poverjeno g. Jaku Gorjancu in pri njem bo tudi začasni sedež organizacije, in sicer na Miklošičevi cesti 15 (telefon 20-66), kamor je treba pošiljati vse dopise v zadevah nove organizacije.

O bodočem poslovanju tega novega sportnega foruma, ki bo neposredno odvisen od CONI-a, je treba vedeti naslednje: Vse zveze in društva se bodo morali v bodoče obratovati samo na to organizacijo, ki ima pravico in možnost opravljanja časomerilskega posla pri prireditvah. Včlanijo se lahko v tem društvu vsi, ki hočejo postati uradni časomerilci, pogoj pa je, da so ariskega pokolenja. Uradni časomerilci razreda A bodo morali imeti sami najmanj dve posebni precizni stoperici. Dokler ta zbor časomerilcev ne bo priključil osrednji zvezi časomerilcev, bo časomerilce na sportne prireditve v naši pokrajini odredilo načelstvo zbora. Organizacije in društva, ki bodo pri-

rejala svoje tekme in potrebvala časomerilce, se morajo obrniti na zbor najmanj 10 dni pred dnevom prireditve z navedbo, koliko časomerilcev jim je potrebnih. Obenem bodo morali priložiti tudi prijavi, če pojde za časomerilce, ki so nastanjeni v kraju prireditve, v naprej znesek 10 Lir za vsakega časomerilca. Za časomerilce, ki bi bili določeni za posle izven bivališča, bo treba poravnati vse dejanske stroške (vožnjo po železnici in 15 Lir za vsak obrok v naprej) skupno z določeno splošno takso po 10 Lir. Časomerilci v nobenem primeru ne bodo mogli poravnati svojih stroškov s prireditelji neposredno.

Uradni časomerilci morajo biti pri postavi samo za mednarodne prireditve in za nastope večjega pomena, za vse manjše prireditve pa bodo sportne zveze, če le more, lahko same določile svoje časomerilce in njihova imena sporočile zboru. V tem primeru ne bo treba plačati nobene odškodnine, ker je ta služba brez nagrade. Med potekom sportne prireditve časomerilci ne bodo smeli nikomur — razen poverjeniku na prireditvi ali predsedniku — dati podatke o časih in mestih. Prav tako se bodo morali člani zbora vzdržati vsake izjave za tisk, ki bi se nanašale na poslovanje časomerilcev, še manj pa na oceno prireditve v celoti.

Časomerilci iz pokrajine, ki se bodo hoteli včlaniti v zboru, morajo poslati svoje polne osebnostne podatke, naslov, sportno panogo, v kateri so posebno vezirani, z izjavo o posesti stoperic (s podrobnimi podatki). O nadaljnjih ukrepih bodo obveščeni sproti.

ojačenja smučarskih vrst, se je te dni oglašil v uredništvu in izjavil, da biva ves čas v našem mestu in do nadaljnjega ne namerava oditi nikamor.

— Darsilše SK Ilirije je pripravljeno za novo sezono in bo te dni odprto. Uprava darsilše že izdaja sezonske vstopnice, ki so tudi zaželeno Miklavžovo darilo, od 15. do 17. pri blagajni. Veljavnost je omejena na največ 30 zaporednih darsilšnih dni, izvedenji nedelji in praznike. Cene so: za mladino do 14 let Lir 30.—, za klubove člane in dijake Lir 50.—, za odrasle Lir 80.—, za spremljevalce vstop v garderobo Lir 10.—.

Iz Hrvatske

V kratkem bodo vojaki obdarovani. Akcija za zbiranje darov za legionarje na vzhodni fronti dobro uspeva. Iz vseh krajev prihajajo ugodna poročila in pošiljke nabranih darov. Skladišče Rdečega križa je že prenapolnjeno z različnimi darovi. Volna je že skoro vsa predelana in ščitnice za glavo in trebušne pasove. Na javnih zbirkah se je nabralo 500.000 kun, denarni zavodi pa so odobrili prispevek 1.300.000 kun. Te dni bodo začeli pošiljati darove vojakom na fronto.

Kje bo stal zagrebski magistrat? »Društvo Zagrebčanov« je na pobudo svojih članov sklicalo sestanek, na katerem je bila razprava o najprimernejšem mestu za novo poslopje magistrata. Uspeh ankete še ni znan.

Bolgari v Karlovcu. Prihodnje dni pripe v Karlovac bolgarska plesna skupina »Ruska Koleva«. Da pripravi vse potrebno, je ataše za tisk pri bolgarskem poslanstvu v Zagrebu obiskal Karlovac in imel sestanek s predstavnik hrvatskih društev. Med drugim so razpravljali o ustanovitvi bolgarsko-hrvatskega društva v Karlovcu.

Sarajevski mestni proračun. Že delj časa pripravljali finančni oddelek sarajevske mestne občine načrt proračuna za leto 1942. Skupna vsota izdatkov bo znašala okoli 100 milijonov kun, medtem ko je letošnji proračun znašal le nekaj nad 50 milijonov. Tudi v Karlovcu se je že začela proračunska razprava. Novi proračun znaša okoli 40 milijonov, medtem ko je letošnji znašal le 21 milijonov kun.

Ravnatelj hrvatske Opere na Dunaju. Ravnatelj zagrebske opere prof. Stanislav Stražički je odpotoval na Dunaj za velike Mozartove svečanosti. Ob tej priliki se bo sestel s predstavnik dunajskega glasbenega življenja in se v podrobnostih dogovoril o gostovanju hrvatske Opere na Dunaju. Najverjetneje se bo gostovanje vršilo v mesecu januarju prihodnjega leta.

Odlikovani hrvatski letalci. Hrvatska službena agencija »Croatia« javlja, da je Hitler odlikoval podpolkovnika Franja Džala in poročnika Velicana za njune uspehe v zračnih bojih na vzhodnem bojišču z železnim križem 2. stopnje.

Bolezensko zavarovanje hrvatskih delavcev v Nemčiji. 3. t. m. so se sestali hrvatski odposlanci in predstavniki nemškega ministrstva za delo v Berlinu. Razgovori se vodijo o bolezenskem zavarovanju hrvatskih delavcev, zaposlenih v Nemčiji, in njihovih družinskih članov, ki so ostali v domovini. Tudi ureditev socialnega zavarovanja na sploh je na dnevnem redu.

Nov poslanik v Bratislavi. Za poslanika in opolnomočenega ministra Nezavisne Države Hrvatske v Bratislavi je imenovan dr. Josip Berković, ki bo še v teku tedna odpotoval na svoje mesto. V Zagreb pa je 1. t. m. prispel novi izredni poslanik in opolnomočen minister republike Slovaške pri NDH, dr. Josef Cieker.

Uspehi hrvatskih letalcev na vzhodnem bojišču. Službena hrvatska agencija Croatia poroča o uspehu zrakoplovnega poročnika Velicana, ki je 6. t. m. s svojim bombardierjem sestrelil dva sovjetska lovca. — Stotnik Ferencin, poveljnik nekega lovkega oddelka, pa je na južnem delu bojišča 11. t. m. sestrelil v zračni bitki letalo tipa »Rata«.

Radio Ljubljana

Sobota, 6. decembra 1941-XX.

7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Lahka glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanskem. 12.15: Klasični trio. 12.35: Popevke in melodije. 13: Napoved časa, poročila v italijanskem. 13.15: Poročilo glavnega stana italijanskih Oboroženih Sil v slovensčini. 13.17: Koncert orkestra EIAR iz Ljubljane s sodelovanjem zbora pod vodstvom D. M. Šijanec, operetna glasba. 14: Poročila v italijanskem. 14.15: Kvarter Ježek in saksofonista Milana Zihnera. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Koncert Cetra — novejšje plošče. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa, poročila v italijanskem. 20.30: »Moč usode«, v odmoru slovensko predavanje po operi poročila v italijanskem.

Smrtna nesreča krova. V ponedeljek popoldne se je zgodila na ilici huda nesreča, ki je zahtevala življenje krova Jurija Tiska. Popravil je streho štirinadstropne hiše, v kateri je kavarna Medulič. Najbrže mu je spodrsnilo, izgubil je ravnotežje in padel na tla. Počila mu je lobanja in je smrt trenutno nastopila.

Stroge kazni zaradi zlorabe krušnih kart. Mestni preskrbovalni odsek v Zagrebu vrši strogo kontrolo, da krušne karte uporabljajo le njihovi pravi lastniki. Zlorabe strogo kaznujejo. Na 8 dni zapora in 200 kun denarne globe je bila obsojena Branka Perkovičeva, ker je jemala kruh na karto osebe, ki je bivala v inozemstvu. Mirko Kovač pa je bil obsojen na 3 dni zapora in 200 kun denarne kazni, ker je jemal kruh na karto svoje žene, ki je bivala izven Zagreba.

Priprave za proslavo stoletnice Matice Hrvatske. Ker se Matica Hrvatska nahaja pred stoletnico obstoja, je meščanski odbor imel sejo, na kateri je razpravljal o proslavi. Dogovorili so se, da bo mimo posebnih in velikih spominskih izdaj v matični nakladi prirejena posebna razstava zgodovine Matice Hrvatske. Razstava bo odprta prihodnje leto v Zagrebu in bo nudila pregled vzpona hrvatskega duha.

Novi ustaški načelniki. V velikih župah, v katerih do sedaj ni bilo načelnikov, jih je poglavnik imenoval s odredbo 20. novembra. Ustaša Jurica Frković je imenovan za načelnika v štabu velike župe Gacka in Lika s sedežem v Gospiću; ustaša Ivica Terzić je imenovan za ustaškega načelnika v štabu velike župe Posavje s sedežem v Brodu; ustaša Nikola Ilica je imenovan za ustaškega načelnika v š